

Joe Agius Ruggier

Charles Briffa

Joe Agius Ruggier miet fil-11 ta' Ġunju 2000. Kien għalliem mal-Gvern, imma kiteb hafna xogħlijiet għar-radju. Kien ewlieni fost dawk li kitbu r-radjudrammi għar-*Rediffusion*. Fost ix-xogħlijiet tiegħu f'dan il-qasam nistghu nsemmu: *Christmast Carol*, *Mill-Kaki għall-Kaxmir*, *Dak il-Baruni*, *Karmni tas-Swej*, *It-Triq Einstein*, u *Dun Saver*. Kiteb ukoll żewġ rumanzi: *Frankie* u *Lucia*; u ttraduċa kotba bħal *Pride and Prejudice* u *David Copperfield*. Kien ukoll jiehu sehem bħala attur minuri f'xi film bħal *Vendetta for the Saint* u *Pulp*. Fis-snin hamsinijiet waqqaf il-Paola Juventus, għaqda teatriali tar-radjudrammi fuq ir-*Rediffusion*.

Infakkru b'għieh!

Emmanwel F. Attard

Din l-ewwel harga ta' *Il-Malti* fis-sena memorabbli tal-bidu tat-Tielet Millennju, b'libsa u struttura ġdida, sejra tkun waħda li bla dubju ta' xejn, tagħmel għieh mhux biss lir-rivista nnifisha iżda wkoll lill-Akkademja tal-Malti. Kif xieraq ukoll fit-80 Anniversarju mit-twaqqif tagħha! Deherli, allura, li bħala kontribut tiegħi fiha, nittratta xi persunagġi li jisthoqqilhom tabilhaqq jiġu mfakkra. Infakkra u mogħtija l-għieh kbir li jixirqilhom għall-kontribut mill-aqwa u mill-aktar siewi lil Ilsienna u lil pajjiżna, tant snin ilu.

Ta' min jagħmel dan, aktar u aktar meta huma – u sa l-istess isimhom – jidhru li donnhom intesew, jew qegħdin jintesew. ... Ingratitudni li, b'xorti hazina, tispikka xi drabi bħala karatteristika ta' hafna minna l-Maltin. Għax rari, rari hafna nsibu lil min ifakkarhom. ... Halli, mela, jinfakkru mill-Akkademja tal-Malti – kif fakkarhom mas-sentejn ilu, il-membru Akkademiku s-Sur Karmenu Ellul Galea, fit-tielet volum tiegħu, 'It-Trejdunjonizmu f'Malta'. Qieghed nirriferi għal Joseph Hamilton, ibnu Robert u Anton Nicholas, it-tlieta rapprezentanti tal-poplu – l-ewwel imsemmi hu Nicholas fl-Assemblea Nazzjonali tal-1919, u Robert Hamilton fl-ewwel Parlament (jew Assemblea Legislattiva) li kellu pajjiżna fl-1921.

Kulhadd jaf u jifhem x'importanza għandu u suppost ikollu parlament (u, madankollu, kull assemblea popolari – sew kostituzzjonali u aktar u aktar waħda legislattiva) f'pajjiż demokratiku. Importanza u siwi mill-aktar vitali – kif xieraq u mistenni. Imqar jekk jahslu jkunu parlamenti u assembleji "awtonomi" (u anqas jew taparsi hekk) f'kolonja ta' imperu kbir, bħalma kien pajjiżna f'imghoddi mhux hekk imbieghed. M'għandniex xi nghidu, l-ewwel Parlament Malti maħtur fl-1921 – sentejn wara l-irvellijiet tas-7 ta' Ġunju, 1919 – mhux talli ma nistghux nipparagunawh ma' dak tal-lum, ta' Malta indipendenti, iżda lanqas ma' dawk ta' bejn l-1947 u dak sa qabel il-21 ta' Settembru, 1964, Jum l-Indipendenza. Izda, xorta waħda jibqa' l-fatt illi fl-Assemblea Nazzjonali tal-1919 u fl-Assemblea Legislattiva (jew Parlament) tal-1921, kostituzzjonalment Malta mxiet b'passi lejn l-għamla ta' parlament – ta' Stat sovrani u demokratiku – li għandna llum. Ma kinux ċertament xi passi